

Lesoni Tonga Mo e Anga Fakafonua

Kalasi: Foomu 6

'Iuniti 1: Tupu'anga 'o e Kakai Tonga.

Taimi : Uike 3

Topiki : Tokolahi 'o e Kakai Tonga

Ngaahi 'Ilo: Mahu'inga 'a e 'ilo ki he tupu pe holo 'a e kakai 'o e fonua 'I he senituli 19.12.1.3

Note

- Ko e Potungaue Sitetisitika 'oku ne fakahoko 'a e tohi kakai(census).
- Fakatatau ki he fakamatala 'a e potungaue ni na'e fuofua kamata 'a e tohi kakai 'I he 1956 'a ia na'e fakata'u 10.Na'e liliu leva 'a e tohi kakai mei he fakata'u 10 'o fakata'u 5 'o kamata mei he 2011 ki he 2016 pea ko e tohi kakai fakamuimui taha na'e fakahoko ia 'i he 2021.
- 'Oku mahu'inga foki hono fakahoko 'o e tohi kakai ke lau fakalautelau 'a e tokolahi 'o e kakai ke 'ilo'i hono tokolahi pea mo tanaki foki mo e ngaahi fakamatala fakasosiale mo faka'ekonomika 'o e anga 'o e mo'ui mo e nonofo 'o e kakai 'o e fonua. 'Oku tokoni leva 'a e ngaahi fakamatala ko ia ki he kau taki 'o e fonua mo e kau ma'u mafia ki he'enua ngaahi fai tu'utu'uni mo e fokotu'utu'u mo e palani fakasosiale mo faka'ekonomika 'a e pule'anga. 'Oku malava foki heni ke fokotu'utu'u 'a e pule'anga ke fai ha tokoni ki he ngaahi famili 'oku fu'u masivesiva ange.

Founga 'o e tohi kakai

- Ko e tohi kakai 'oku fakata'u nima, 'a ia ko e tohi kakai fakamuimui taha na'e fakahoko he 2021 'i Novema 'aho 30
- 'oku 'alu mei he 'api ki he 'api kotoa pe
- 'oku tohi 'a e taha kotoa pe 'o 'ikai ke li'aki ha taha.
- 'oku fakangaue'i 'e he Potungaue Sitetisitika 'a e kakai ke tokoni ki hono lau a e kakai.

Makatu'unga 'oku tupu tokolahi ai 'a e kakai.

- Tokolahi ange ai 'a e fa'ele vale hufanga he fakatapu 'a e fanau
- Lahi 'a e fehikitaki fakaloto fonua hange ko e ako, lotu mo e ngaue.

Lelei 'o e Tohi kakai.

- 'ilo 'a e tokolahi 'o e kakai
- Ma'u ai 'a e ngaahi fakamatala ki he ma'u'anga mo'ui 'a e kakai
- 'ilo 'a e tokolahi 'o e fai hia
- 'ilo ai 'a e tu'unga mo'ui lelei 'oku 'I ai 'a e kakai 'o e fonua.
- Ma'u ai 'a e fakafuofua 'a e pule'anga fakalukufua ki he fonua.
- Kapau 'oku fakautuutu ange 'a e tupu tokolahi 'a e kakai 'oku lava leva ke sio 'a e pule'anga ki he'ene koloa pe te ne lava 'o fataki 'a e tupu tokolahi 'a e kakai, hange ko e kelekele pe 'oku lahi

fe'unga ke nofo ai 'a e kakai., 'ikai ke ngata ai ko e tupu tokolahi 'e mahino 'e lahi ange 'a e feinga 'a e pule'anga ke fokotu'u ha ngaahi ngaue'anga ke lava 'a e kakai 'o ngaue ke ma'u mei ai hanau mo'ui.

➤ Tokoni ki he fa'u patiseti 'a e pule'anga mo 'enau palani ngaue ki he fonua.

Ngaahi fakakmatala 'oku ma'u mei tohi kakai

- Tu'unga fakamo'ui lelei 'a e kakai
- Tu'unga fakaako 'a e kakai 'o e fonua
- Ma'u'anga pa'anga 'a e kakai 'o e fonua
- Tokolahi 'o e kakai 'o e fonua
- Tokolahi kuo pekia
- Tokolahi 'oku nau folau ki muli
- Tu'unga faihia 'o e kakai 'o e fonua
- Ngaahi siasi 'oku lotu ai 'a e kakai 'o e fonua
- Lava ke 'ilo 'a e ngaahi famili 'oku nau ngaiue'aki 'a e ngaahi naunau fakatekinolosia
- Tu'unga fakapa'anga 'a e famili

Ngaue

1. Hiki mai ha kovi 'o e tupu tokolahi. (SL1)
2. Hiki mai ha lelei 'o e tupu tokolahi. (SL1)
3. Fakamatala'i 'a e founa ngaue 'oku fakahoko 'aki 'a e tohi kakai. (SL2)
4. Fakamatala ki he 'uhinga 'oku fakahoko ai 'e Potungaue Sitetisitika 'a e tohi kakai pea mo e fakamatala 'oku nau ma'u mei ai. (SL2)

5. Fakamatala'i 'a e 'uhinga 'oku tupu fakautuutu ai 'a e kakai. (SL3)
6. Fakamatala'l 'a e mahu'inga 'o e 'ilo ki he tokolahi 'o e kakai 'o Tonga ni. (SL3)
7. Fa'u ha'o fakamatala 'o fakafuofua'i 'a e ngaai po;e fakasosilae 'e ala hoko 'i he ta'u 'e 20 ka hoko fakatefito 'i he ngaahi fakamatala fakasitetisitika 'oku ke ma'u . (SL4)
8. Fokotu'u ha fakakaukau 'e malava ke ne holoki 'a e tupu tokolahi 'a e kakai Tonga.(SL4)